

بهره‌وری پایین انرژی در ایران

بهره‌وری پایین انرژی در ایران
بهره‌وری مدیرعامل سازمان هدفمندی یارانه‌ها اگر جایگاه میانگین مصرف حاملان انرژی دنیا را در چند دهه اخیر در نظر بگیریم، مصرف حاملان انرژی در کشور ما چهار برابر میانگین جهانی است. تورم یکی از مشکلات موجود اقتصاد است. تورم از سال ۱۳۱۴ داخل اقتصاد ما جا باز کرد و این مشکل با اصلاح اقتصادی کشور برطرف می‌شود و قانون هدفمند سازی یارانه‌ها کاری بنیادی و ریشه‌ای است. در قانون هدفمند سازی یارانه‌ها قرار نیست که مردم تحت فشار قرار گیرند و حادثه‌ای در زندگی مردم ایجاد شود بلکه یک تغییر رفتار تدریجی اقتصادی در خانواده، بنگاه‌های تولیدی و دولت را شاهد هستیم. قرار نیست یارانه‌ای حذف شود بلکه قرار است منابع بیشتری در اختیار مردم قرار بگیرد، در حال حاضر ۱۰ دهک جمعیتی داریم که اگر عدالت کامل در جامعه حکمفرما باشد هر دهک جمعیتی ۱۰ درصد باید درآمد داشته باشد، اما هم اکنون ما در جامعه شاهد این هستیم که دو دهک اول و دوم پنج درصد درآمد جامعه را دارد و دهک‌های نهم و دهم ۴۵ درصد درآمد جامعه بهره‌مند هستند و ما باید به سمتی برویم که این شکاف کاسته شود، وقتی دو دهک جمعیتی پنج درصد درآمد جامعه را دارند یعنی شدیداً نیازمند کمک هستند. تحول و تغییر را در روند فعلی بهره‌وری، شرط ضروری بقا و افزایش قدرت رقابت پذیری کشور است و این اصلاح ساختاری باید به تدریج و همزمان با جریان عادی زندگی مردم اتفاق بیفتد و تحول باید بیماری‌های مزمن اقتصادمانند تورم را درمان کند. تورم در کشور ما قدمتی ۷۵ ساله دارد و به صورت فزاینده و مستمر بوده و یکبار برای همیشه باید از صدر مسائل پایین بیاید و در این راستا شیب افزایش هزینه‌ها در زمان اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها ملایم است و قرار نیست تورم عدد نگران‌کننده‌ای باشد و زندگی مردم به هم بریزد. قدرت خرید دو دهک اول و دوم در خانوارهای روستایی ۱۰۰ افزایش پیدا می‌کند و قدرت خرید دو دهک اول و دوم در خانوارهای شهری نیز ۷۰ درصد افزایش می‌یابد. همراهی دولت با مردم از پایه‌های مهم اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها است و اصلاح اقتصادی در جریان زندگی مردم است و دولت نیز با مردم است. حوزه انرژی اساسی‌ترین مزیت‌های اقتصادی کشور است، تصریح کرد: با بررسی به عمل آمده در چندین دهه اخیر، بهره‌وری انرژی در کشور ما یک چهارم میانگین بهره‌وری در دنیا است به این معنی که ما چهار برابر میانگین دنیا انرژی مصرف می‌کنیم و این تغییر رفتار اقتصادی باید در بهره‌وری انرژی ایجاد شود. اگر ما بتوانیم مقدار مصرف انرژی را تا سه برابر میانگین جهانی کاهش دهیم، در آینده بسیار نزدیک یک منبع ۲۵ میلیارد دلاری را می‌توانیم داشته باشیم که اگر این مبلغ وارد هر حوزه شود، سازنده و تأثیرگذار است. بی‌شک با اجرای قانون هدفمند سازی یارانه‌ها طی چند سال محدود پنج تا شش درصد از درآمد کشور به دهک‌های یک و دو اضافه می‌شود و این حرکتی به سمت ایجاد عدالت است. بازار کالا یکی از بازارهای موجود در اقتصاد جامعه است و در ارتباط با تنظیم بازارها با اجرای قانون هدفمند سازی یارانه‌ها تأکید می‌کنم که بر اساس برنامه ریزی‌های صورت گرفته شده در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها موضوعی به نام کمبود عرضه وجود ندارد و در حال حاضر به مقدار مصرف دو سال کشور کالا وجود دارد. ۶۰ درصد از منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها به بین مردم توزیع می‌شود، در این قانون ۵۰ درصد منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها به مردم، ۳۰ درصد به بنگاه‌های تولیدی و خدمات و ۲۰ درصد برای هزینه‌های دولت اختصاص می‌یابد. در سال نخست اجرای قانون دولت ۱۰ درصد از سهم هزینه‌های خود را نیز به مردم بخشیده است که به این ترتیب سهم مردم ۶۰ درصد می‌شود که اگر نتیجه فعالیت بنگاه‌های تولیدی را نیز به سهم مردم اضافه کنیم، می‌توان گفت که ۹۰ درصد منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها به مردم می‌رسد.

حضور پر رنگ صندوق‌های بازنشتگی نفت در نمایشگاه ارتقای سلامت اداری
به گزارش روابط عمومی صندوق‌های بازنشتگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت، نمایشگاه همت مضاعف، کار مضاعف، ارتقای سلامت اداری و طرح تکریم در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار شد. بنابراین گزارش تئی چند از معاونان و مسئولان وزارت نفت آقایان دکتر میرمحمد صادقی، معاون وزیر نفت در امور منابع انسانی و عضو هیات رئیسه صندوق‌ها، مهندس بیات، معاون وزیر و مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، پارسا نیا رییس سازمان حراست صنعت نفت، ختیرفر مدیر توسعه منابع انسانی شرکت ملی نفت و جوادلی نیا معاون توسعه منابع انسانی در مهندسی ساختار از جمله بازدیدکنندگان نمایشگاه و غرفه صندوق‌های بازنشتگی نفت بودند. اکبری مدیر امور رفاهی و مسئول طرح تکریم صندوق‌های بازنشتگی نفت، ارتقای سلامت اداری را در گرو شاخصه‌هایی همچون شفاف سازی فرآیندهای کار و در دسترس قراردادن مقررات و دستورالعمل‌ها به زبان ساده دانست. وی در ادامه تصریح کرد: اطلاع‌رسانی مستمر، جذاب و گویا، آموزش مستمر و همه‌جانبه کارکنان اعم از نشریه، وب سایت، تلفن گویا، پست الکترونیک، بروشور، برگزاری همایش‌های تخصصی مدیران، روسا و کارکنان، استمرار و تنوع دیدارهای مستقیم مردم با مسئولین و مجریان و اتوماسیون و اینترنتی نمودن عرضه خدمات و... در جهت ارتقای سلامت اداری جزء ضروریات امر است.

دانش نفت: هفته گذشته مقامات ۴ کشور ترکمنستان، افغانستان، پاکستان و هند تفاهم نامه احداث خط لوله گاز از مبداء دولت آباد ترکمنستان به مقصد شهرک مرزی فاضیلکای هند را امضا کردند تا بالاخره رقیب اصلی صلح متولد شود.

تفکر اولیه خط لوله یاد شده که در ادبیات اقتصاد انرژی به TAPI مرسوم شده است سالها پیش و در زمان تسلط طالب‌ها بر بخش‌های عمده خاک افغانستان از سوی چند شرکت آمریکایی مطرح شد، اما پس از وقایع ۱۱ سپتامبر و اتحاد پنهان میان شبه نظامیان طالب و عرب افغان‌های القاعده این فکر به بوته فراموشی سپرده شد. اکنون اما و در شرایطی که نیروهای نظامی ناتو در حال ترسیم تقویم خروج از افغانستان هستند موضوع احداث این خط لوله‌ی بسیار پراهمیت بدون آنکه با پیش بحث‌هایی مواجه گردد تبدیل به یک تفاهم جدی میان دولت‌نمردان بلندپایه این کشور می‌گردد.

در این طرح اگر چه مبداء و مقصد گاز طبیعی ترکمنستان و هند است اما آنگونه که پیداست محور اصلی طرح، کشور میانی خط لوله، یعنی افغانستان است. به هر روی و با توجه به اینکه رسیدن گاز آسیای میانه به جنوب آسیا رویدادی است که قطعاً بسیاری از معادلات اقتصادی و حتی سیاسی را در سطح این قاره تحت تأثیر عینی قرار می‌دهد. در تلاش هستم تا نوع نگاه مناطق و کشورهای مربوط یا موثر در این طرح را مورد بررسی قرار دهم. در این تحلیل نظری، زاویه نگاه کشورهای ایران و روسیه به عنوان قدرت‌های گاز منطقه و رقبای این طرح، هند و پاکستان به عنوان ذینفعان نهایی، آمریکا و چین به عنوان وزنه‌های موثر فرامنطقه‌ای و افغانستان به عنوان محور خط لوله TAPI به اختصار مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

نگرانی‌های تهران، آرامش خیال مسکو

مهر برگه‌های تنفیذ قرارداد صادرات گاز ایران به پاکستان هنوز خشک نشده که رقیب قدرتمند از راه می‌رسد، خط لوله TAPI بدون تردید از اهمیت و قدرت لوله‌های قطوری که گاز را از عسلویه در ساحل شمالی خلیج فارس تا دشت تقفیده سیستان منتقل می‌کند خواهد کاست. این در حالیکه با وجود ۱۵ سال تلاش که ۶ سال آن به مذاکرات جدی و نفس‌گیر در تهران، اسلام‌آباد و دهلی گذشت، در نهایت هند تن به معاهده اشتراک در خط لوله صلح ایرانی نداد تا واژه صلح در این خط لوله تنها یک زینت به شمار آید، اما پرسش اینجاست که آیا احداث خط لوله TAPI حاکی از ناتوانی ایران به عنوان دارنده دومین ذخایر گازی بزرگ جهان در تامین نیاز نزدیک ترین و سهل‌الوصول ترین بازارهای انرژی همسایه‌اش است؟ و آیا این خط لوله را می‌توان نشانه‌ای از ناکامی در

پرتیراژترین نشریه تخصصی صنعت نفت ایران

مسافر صلح از دولت آباد تا فاضیلکا؛

تاپی، خطری جدی برای بازار گاز صادراتی ایران

رضا وثوقی

از بیم و امید در سیاست‌های کلان این دو کشور را نشان می‌دهد. از سوی آمریکا با تمام توان از احداث چنین خط لوله‌ای استقبال می‌کند چرا که می‌اندیشد احداث این خط لوله و گذر آن از مناطق وسیعی از خاک افغانستان به دلایلی آشکار باعث کاهش ضریب نامنی و استقرار هر چه بیشتر امنیت در ولایات افغانستان خواهد بود. این پدیده بویژه از آن رو که ایالات متحده مایل به خارج ساختن نیروهای نظامی خود از افغانستان است برای دولت‌مردان کاخ سفید امیدواری به همراه دارد. چه؛ مقامات واشنگتن مدعی هستند تا زمانی که نظم و امنیت در افغانستان به شرایط پایدار نرسیده و دولت مرکزی کابل بر کنترل تمامی ولایات نامن فایق نیامده، نظامیان ناتو مجبور به حضور

منابه خونی تازه در رگ‌های اقتصادی‌شان خواهد بود، بسیاری از طرح‌های نوسازی اقتصاد صنعتی در پاکستان برای اجرا شدنشان به این گاز به شدت نیازمندند، علاوه بر این رشد مصرف برق در پاکستان، توازن تولید و مصرف آنرا به هم زده است و گاز دریافتی از این خط لوله می‌تواند دوابی بر دردهای اقتصادی این کشور برجمعت مسلمان باشد. در مورد هند نیز که برنامه‌های بلندپروازانه‌ای برای جهش رشد اقتصادی و تولید صنعتی دارد، گاز دریافتی از این خط لوله بی‌تردید بسیار پربرکت خواهد بود اما نکته اصلی اینجاست که ماهیت عبور خط لوله گاز به مقصد هند از خاک تنها کشور متخاصم آن (پاکستان) برای هندی‌ها چندان دلپذیر و خوشایند نیست و ممکن است همانگونه که در نهایت هند از معادله خط لوله ۳ جانبه ایران، پاکستان و هند خارج شد، در این خط لوله اخیر نیز مقامات دهلی به توافق نهایی برای پیوستن به آن دست نیابند. این واقعیت را باید در نظر گرفت که پاکستان و هند اختلافی ریشه‌دار و عمیق بر سر مساله کشمیر دارند که همچنان مساله‌ای لاینحل است و هر دم ممکن است حادثه‌ای، آتش اختلافات میان دو کشور را برافروخته و به نزاعی تمام‌عیار مبدل کند. بدیهی است که در چنین اوضاع و احوالی پاکستانی‌ها شریان‌گاز ورودی به هند را خواهند بست و صنایع متکی به این گاز در هند را با مشکل مواجه خواهند ساخت. گرچه می‌توان به روی دیگر این سکه نیز نگاه کرد، زاویه‌ای که در آن خود خط لوله می‌تواند صلح آفرین قلمداد شود و دو کشور به دلیل اشتراک در منافع اقتصادی ناشی از این مسیر انرژی به مرور بر حل موارد اختلافات دیرینه خود راغب شوند، در این صورت است که می‌توان خط لوله TAPI را به راستی شریان برقراری صلح و گاز خروجی از میدان دولت آباد ترکمنستان را مسافر صلح به مقصد دهلی نامید.

آن از بستر این دریا برای ورود به بازار گازی اروپا مهمترین طرحی بوده است که طی یکسال گذشته از سوی مقامات ایرانی شده است. در سوی دیگر اما احداث خط لوله TAPI، باعث آرامش خیال و آسودگی خاطر روسیه، بزرگترین دارنده ذخایر گازی جهان را فراهم می‌آورد، بازار گازی اروپا در وزن کشی معادلات سیاسی و

خط لوله TAPI بدون تردید از اهمیت و قدرت لوله‌های قطوری که گاز را از عسلویه در ساحل شمالی خلیج فارس تا دشت تقفیده سیستان منتقل می‌کند خواهد کاست

اقتصادی روسیه جایگاهی بی‌بدیل را داراست و روسها برای حفظ این بازار استراتژیک حاضرند بعضاً از اصول سیاست خارجی خود کوتاه بیایند. اینکه سالانه ۳۲ میلیارد متر مکعب گاز آسیای میانه به سوی جنوب آسیا روان شود به معنای آرامش خاطر روسها نسبت به احتمال سرازیر شدن این حجم گاز به بازار اروپاست. پس روسها طبیعتاً باید از ادامه یافتن نیاز گازی قاره سبز به ذخایر گازی روسیه اظهار آرامش خیال داشته باشند. در موارد مشابه نیز روسها از مبادلات گازی در منطقه با هدف صیانت از بازارهای گازی خود حمایت کرده‌اند. بسیاری از ناظران اقتصادی بر این باورند که پشتیبانی‌های سیاسی کرملین و اظهار علاقه‌مندی گاز پرورم به کمک در احداث خط لوله صلح میان ایران، هند و پاکستان ناشی از همین مسئله بوده است که مقامات مسکو مایلند با این اقدامات، کسی موی دماغ بازار گازی روسیه در اروپا نشود.

مسافر صلح
دریافت مجموعاً ۲۷ میلیارد متر مکعب گاز در سال از طریق خط لوله TAPI برای دو کشور پاکستان و هند به

در دید مقامات کابل اما احداث خط لوله TAPI یک نعمت تمام‌عیار تلقی می‌شود، خط لوله یاد شده قرار است از مناطق وسیعی از افغانستان عبور کند. گفته می‌شود حدود ۷ هزار نفر افغان در طرح احداث این خط لوله مشغول به کار خواهند شد. بدیهی است که اشتغال این تعداد افغان به معنای کاهش میزان فقر خواهد بود. از سوی براساس ساختارهای اجتماعی افغانستان ثابت شده است که فقر مالی یکی از دلایل مهم گرایش افغانها به همکاری با پیکارجویان طالب است، به همین دلیل رونق اقتصادی ناشی از اشتغال در احداث این خط لوله می‌تواند باعث کاهش آشکار گرایش افغان‌ها به همکاری با طالبان باشد، ضمن اینکه افغانستان از ترانزیت گازی این خط لوله سالانه دست کم هفت صد هزار دلار درآمد خواهد داشت. همچنین ۵ میلیارد متر مکعب از گاز عبوری این خط لوله هم‌قرار است در افغانستان مصرف شود، گازی که می‌تواند اولین خشت بازسازی صنعت نابود شده افغانستان و زمینه شکل‌گیری بنیان‌های اقتصادی توسعه محور در افغانستان تلقی شود. پس مقامات کابل و گروه گسترده‌ای از مردم رنج دیده افغان حق دارند که به TAPI به چشم نعمتی از جنس فولاد و گاز نگاه کنند.

آن از بستر این دریا برای ورود به بازار گازی اروپا مهمترین طرحی بوده است که طی یکسال گذشته از سوی مقامات ایرانی شده است. در سوی دیگر اما احداث خط لوله TAPI، باعث آرامش خیال و آسودگی خاطر روسیه، بزرگترین دارنده ذخایر گازی جهان را فراهم می‌آورد، بازار گازی اروپا در وزن کشی معادلات سیاسی و طبیعی روسیه، شوریکخانه از قابلیت و پتانسیل چندانی برای فتح بازارهای انرژی برخوردار نباشد، باید اعتراف کرد که احداث خط لوله TAPI ناشی از ضعف ایران در تامین خوراک خط لوله‌ای مشابه از مقصد ایران نبوده است بلکه آنچه که عامل اصلی ناتوانی ایران در تامین نیاز بازار گاز شرقی‌اش شده است ضعف در سیاست خارجی فعال و هماهنگی‌های دیپلماتیک میان پاکستان و هند بوده است. اما به هر روی باید این واقعیت پذیرفت که هدف خط لوله ایده آل ایران از همان ابتدای طرح و بحثش تنها انتقال گاز و کسب منافع اقتصادی نبود بلکه مقامات تهران امید داشتند تا با به سرانجام رساندن خط لوله‌ای از عسلویه به دهلی در فرآیند قدرت نرم منطقه‌ی پرتنش شبه قاره شریک شده و حتی فراتر از آن نقش بازیگر اول ظهور صلح پایدار در جنوب آسیا را ایفا کنند. اکنون به نظر می‌رسد TAPI همه این رشته‌های امیدواری تهران را پنبه کرده است و کلید صلح به جای آنکه در عسلویه باشد سر از دولت‌آباد ترکمن‌ها درآورده است. با این حال و علی‌رغم نگرانی‌هایی که بصورت طبیعی در تهران به دلیل ظهور رقیبی جدی برای خط لوله گازی ایران به پاکستان به وجود خواهد آمد اما این هنوز به معنای زوال جایگاه موردنظر ایران در مبادلات جهانی انرژی نیست چرا که ایران به ویژه طی یک سال گذشته طرح‌ها و ایده‌های متعددی را برای کسب بازارهای جذاب انرژی از جمله ورود به بازار گاز اروپا دنبال کرده است. مذاکرات انجام شده با کشورهای عراق و سوریه برای احداث خط لوله‌ای تا دریای مدیترانه سپس گذر

انتقال ۴۰ درصد نفتی‌های تهرانی به منازل؛ بخشنامه وزیر نفت؛

پخش فرآورده‌های نفتی مشمول اجرای این طرح نمی‌شوند. دولت اخیراً ۲۹ دستگاه را موظف به اجرای طرح «دور کاری» کرده که تا کنون هیچ لیستی از مشاغلی که به خانه‌ها منتقل خواهند شد ارائه نشده است اما برآوردها نشان می‌دهد که احتمالاً بیش از ۶۱۹ هزار کارمند دولتی شامل این طرح جدید شوند.

هوای تهران عنوان شده است. وزیر نفت تأکید کرده است: اجرای این طرح باید به گونه‌ای اجرا و مدیریت شود که خللی در فعالیتهای روز مره صنعت نفت به ویژه در استان تهران ایجاد نکند. با بخشنامه جدید این عضو کابینه دولت، برخی از شرکتهای خدماتی وزارت نفت همچون شرکت گاز استانی، بهداشت و درمان صنعت نفت و

میرکاظمی وزیر نفت، مقرر شد تا اطلاع ثانوی ۴۰ درصد از کارکنان پایتخت نشین صنعت نفت به صورت دور کار به فعالیتهای کاری خود ادامه دهند. بر اساس این بخشنامه که به تمامی معاونان چهار شرکت مادر تخصصی، روسای ستادی و معاونان وزارت نفت ابلاغ شده، یکی از مهمترین دلایل اجرای طرح دور کاری مقابله با آلودگی

دانش نفت: وزیر نفت در اجرای بخشنامه اخیر دولت، اجرای طرح «دور کاری» را به تمامی مدیران عامل و روسای ستادی شرکتهای زیر مجموعه وزارت نفت ابلاغ کرد.
خبرنگار مهر درباره اجرای مصوبه اخیر دولت مبنی بر اجرای طرح دور کاری از وزارت نفت کسب اطلاع کرد: با دستور سید مسعود